

“Komen we wel genoeg op voor wie wordt onderdrukt?”

LEIDEN - In de Vredeskerk aan de Van Vollenhovekade wordt een bijzondere tentoonstelling voorbereid. De officiële naam luidt 'Heilzame verwerking van het slavernijverleden'. De tentoonstelling is vanaf heden te zien in de Vredeskerk. Ds. Barbara Heubeck, interim-predikant van de Vredeskerk, weet er alles van.

door Ella Veenstra-Monteban

Heubeck: "In de tentoonstelling staat de rol van de verschillende kerken in het slavernijverleden centraal. Met name in Suriname. Bij de gang door de tentoonstelling is het schrikken te beseffen dat je de kerk niet echt aan je kant vond als je toen tegen slavernij en mensenhandel streed. Toch heeft de kerk zich toen al uitgesproken tegen de slavernij. In 1618 werd

Ds. Barbara Heubeck, interim-predikant van de Vredeskerk: "In de tentoonstelling staat de rol van de verschillende kerken in het slavernijverleden centraal" (Foto: pr).

in de Synode van Dordrecht, in de zogenaamde Dordtse Leerregels, duidelijk gesteld dat slavernij een grote zonde is."

Hoe kan het dan dat de kerk zich daarna niets aantrok van het leed dat ver weg overzee gebeurde? De tentoonstelling geeft informatie over redeneringen, zogenaamd gelegitimeerd door bijbelse verhalen, om slavernij acceptabel te maken. Voor ons is het verhaal van de eerste zwarte predikant die in 1742 afstudeerde in Leiden nogal bizar. Deze voormalig slaafgemaakte man, Jacobus Capitein, afkomstig uit Ghana, studeerde in Leiden theologie, was voorstander van slavernij en ging als

zendeling terug naar Afrika om mensen zoals hij te winnen voor het christendom. Daartegenover stonden tegenstanders van slavernij, die ook met de bijbel in de hand argumenten aandroegen om slavernij af te keuren.

Het werk van de zendingen komt ook ter sprake. Bezitters van slaven wilden niet dat slaven gedoopt werden en zo tot medechristenen werden gemaakt. Wie gedoopt was, moest als mens worden beschouwd en dus als een vrij persoon, gelijkgesteld met andere lidmaten van de kerk. Zendingen werd daarom de toegang tot plantages verboden. Het was een schrikbeeld, dat de tot slaaf gemaakten ervaren, dat God Israël uit de slavernij bevrijdde en daarom ook hun vrijheid wilde.

Later werden zendingen meer toegelaten. Met de beperkte opdracht om vooral tot ijverige, betrouwbare, gehoorzame onderdanen op te voeden. In het algemeen kun je zeggen, dat de kerk wegkeek. Daarom nodigt de tentoonstelling uit tot nadenken: Hoe doen we het vandaag, komen we genoeg op voor wie wordt onderdrukt? Ervaringen betreffende het geloof voor zwarte en witte mensen lopen in de geschiedenis nogal uiteen. Dit leidt tot op de dag van vandaag tot misvattingen en onbegrip onder elkaar. Als erfenis van toen?

Om hierover in gesprek te komen is er om de tentoonstelling heen een bijbehorend programma. In het bijbehorende boek 'Kerken en Slavernij' wordt het onderwerp van alle kanten belicht. De tentoonstelling is tot zondag 10 september te zien in de Vredeskerk en alle woensdagen van 15.00 uur tot 17.00 uur en alle zaterdag van 14.00 uur tot 17.00 uur geopend. De tentoonstelling bezoeken kan ook op afspraak via ds. Barbara Heubeck, te bereiken via heubeck@kpnmail.nl en/of tel. 06-16112579. ●

